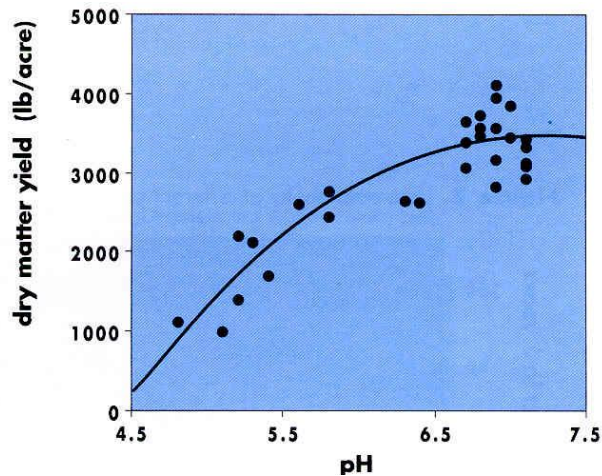

1) Testoni tokën

Bimë shumë e ndieshme ne tokat me pH acidike (pH <5.5)

- Nëse pH-ja është më e ulët, shtoni gur gëlqeror 1 vit para se të mbjellni jonxhen.
- Shtoni pleh fosfori, kaliumi, bori dhe sulfuri, gjë që rekomandohet me testimin e tokës.
- Tokat më të përshtatshme janë tokat argjillore ranore ose ranore –argjillore për kultivim.
- Tokat e Ftohëta dhe shumë të rënda dhe me ujra nëntoksore (< 1.5m) nuk janë të përshtatshme për kultivimin e jonxhes .

Kufijt me optimal për zhvillim të bimes ,pH-ja e tokës duhet të jetë rreth 6.5-7.5

Efekti i pH-së së tokës në rendiment

- Tokat acidike dhe ato me ujëra nëntoksore ndikojnë në :
- Rallimin e shpejtë të bimëve
- Jetëgjatesia prodhuese e bimëve e shkurter
- Numri i bimeve ne vitin e 4 zvoglohet deri ne 30 %

2) Përzgjidhni një varietet të mirë

Disa varietete kultivohen më mirë dhe prodhojnë më shumë se të tjerat

3) Zgjedhni metodën më të mirë për kultivim

- Hedhja e drejtpërdrejtë e farës
- Thellsia e mbjelljes 1-3 cm ,ne rende 7.5-15 cm ndersa per farë 35-55 cm .
- Me bimë shoqëruese
  - Përdorni tërshërë, 60 kg/ha
  - ose 4 kg/ha thekër italiane

4) Te mbillet në kohën e duhur

- Mbjellja në pranverë ose në verën e vonshme funksionon mirë
- Mbjellni në fillim të prillit ose në mes të gushtit

5) Përgatitni një shtrat të fortë dhe të lëmueshme

Siprefaqja e tokës duhet të mos ketë barëra të këqija. Toka duhet të mos ketë bucë/bosa. Duhet të jetë mjaft e fortë, në mënyrë që këpuca të mos zhytet më shumë se gjysmë cm.

6) Përdorni shkallën e duhur të mbjelljes

- 1 kg/ha = 50 fara/m²
- Prisni një rritje të shpejtë prej 60% nëse farat janë të mira
- 40% mbeturina të bimës gjatë sezonës së parë
- Synimi në fund të vitit të mbjelljes është 200 deri 300 bimë/m²

7) Fusni farën me bakterie Rhizobia Meliloti

- Injektimi duhet të jetë më pak se 6 muaj i vjetër dhe duhet të mbahet në vend të ftohtë derisa të përdoret.
- Akvizimi i Bakteriveve Azotofiksuese mvaret nga
  - 1) PH -ja e tokës
  - 2) Prania e pa balansuar e lendeve ushqyese
  - 3) Mungesa e Ajrit si dhe temperatura e jashtme (Lartë ose e ulë).

Pa (në të majtë) dhe me (në të djathtë) inokulim

8) Vendosni farën në thellësi të duhur

Vendosni farën në thellësi 0.6 deri 2 cm
Distanca e mbjelljes 7.5-15 cm per fare 35-50 c

9) Kontrolloni barin e keq gjatë 60 ditëve të para pas mbjelljes

Gjatë 60 ditëve të para barërat e këqia do ta hollojnë pozicionin. Spërkatni nëse barërat e këqia janë më pak se 10 cm të gjata ose nëse jonxha është mbi 35 cm e gjatë dhe korni barërat e këqija për t'i kontrolluar ato

10) Prisni 60 ditë pas mbjelljes

- 1 deri 3 prerje gjatë një viti të mbjelljes.
- Prisni 30- 40 ditë pas kositjes paraprake

Pse kultivohet jonxha?

1. Ushqimi foragjer i cilësisë së lartë
2. Burim energjie për kafshët
3. Në masen e njomë jonxha ne fazen Gonxhim -fillimi i lulezimit ,ka një perberje mesatare :

Ujë	Proteina	Energjia	Celulozë	Minerale
70%	4.3 %	9.7 %	8.4 %	2.2 %

4. Nuk ka nevojë për plehun me azot
5. Siguron plehun azotik për bimën tjetër/pasardhese
6. Pas përmbysjes 1 ha jonxhë siguron rreth 12 t lënd organike si dhe 90-150 kg Azot.
7. Përmirson strukturën e tokës/
  - Përmirson regjimin ujor dhe agror te tokes
  - PermisRon regjimin ushqyes duke shtuar N,dhe Ca.
8. Ndikon ne mbrojtje nga erozioni i tokës, sidomos ne tokat e pjerreta.

Misër (qoftë drithë ose silazh) dhe grurë 10 deri 15% krijon më shumë prodhim pas jonxhes sesa pas kultivimit të vazhdueshëm te kulturave tradicionale (Miser –grurë etj).

Pas jonxhes nëse mbillet misri, luledielli ose grurë rendimenti do të jetë më i lart

Varietet i ri i testuar i jonxhes (Erba Medica)

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERICKOG NARODA

Mendimet e shprehura në këtë publikim nuk paraqesin medoemos pikëpamjet e Agjensionit të Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar ose të Qeverisë së Shteteve të Bashkuara.

Projekti për Përkrahjen e Bizneseve dhe Kllastereve të Kosovës

MËNYRA E DREJTË E KULTIVIMIT TË JONXHES

